

โรงพยาบาลมะเร็งลพบุรี

Lop Buri Cancer Hospital

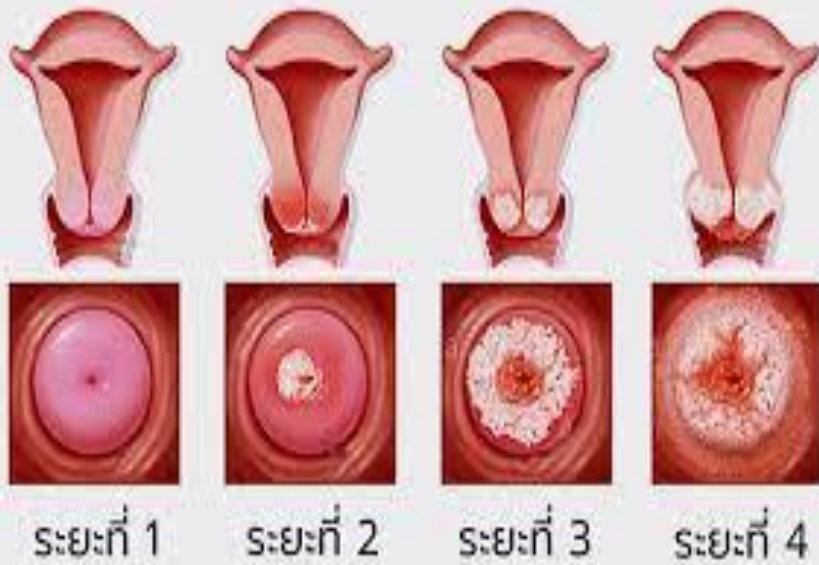
กรมการแพทย์
โรงพยาบาลมะเร็งลพบุรี

คำแนะนำและการปฏิบัติตัวสำหรับผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี
ที่ได้รับการใส่แร่ปริมาณรังสีสูง
ห้องใส่แร่ปริมาณรังสีสูง งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกรังสีรักษา

มะเร็งปากมดลูก

- คือ เนื้อร้าย (มะเร็ง) ที่เกิดจากการเจริญเติบโตที่ผิดปกติของเซลล์บริเวณปากมดลูก โดยเซลล์ที่มีความผิดปกตินี้สามารถลุกลามไปอวัยวะข้างเคียงและสามารถแพร่กระจายไปที่อวัยวะอื่นซึ่งอยู่ไกลออกไปได้ มะเร็งปากมดลูกเป็นมะเร็งที่พบบ่อยและเป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญของผู้หญิงไทย

การรักษามะเร็งปากมดลูกและมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

ประกอบด้วย การผ่าตัด รังสีรักษา และเคมีบำบัด ทั้งนี้การ

พิจารณาวิธีการรักษานั้นแพทย์จะพิจารณาตามระยะของโรคและความเหมาะสมของผู้ป่วยแต่ละราย

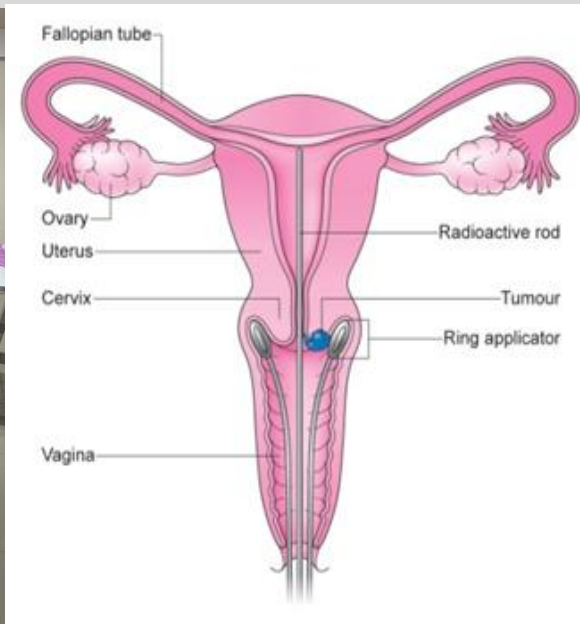
การรักษามะเร็งปากมดลูกและมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

เป็นการรักษาด้วยรังสีระยะใกล้ โดยให้ต้นกำเนิดรังสีอยู่ใกล้กับบริเวณ

เนื้องอก/ก้อนมะเร็งที่จะทำการรักษา ทำให้เนื้องอก/ก้อนมะเร็งบริเวณที่อยู่ใกล้ต้น

กำเนิดรังสีได้รับปริมาณรังสีสูง และบริเวณที่อยู่ถัดมาซึ่งเป็นเนื้อเยื่อปกติได้รับ

ปริมาณรังสีน้อย

การรักษามะเร็งปากมดลูกและมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

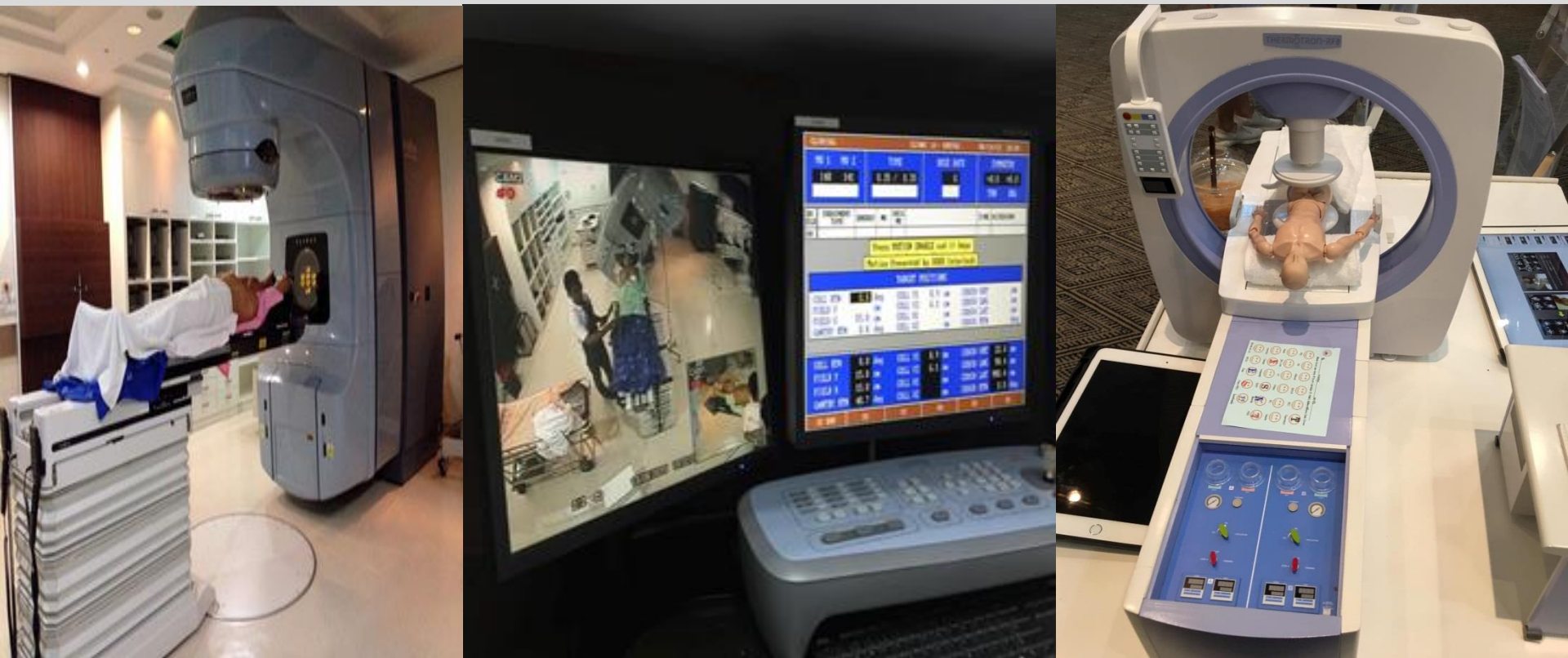
เม็ดแร่ มีลักษณะเป็นแท่งกลมๆเล็ก ๆ ควบคุมการเคลื่อนที่ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ และสามารถวางแผนการรักษาแบบ 3 มิติ ทำให้ได้รับการรักษาที่ถูกต้องแม่นยำ ใช้ระยะเวลาการรักษาไม่นาน ภายหลังจากการรักษาแต่ละครั้งเม็ดแร่จะถูกนำออกจากตัวผู้ป่วยและไม่มีรังสีตกค้างในตัวผู้ป่วยไม่ต้องนอนโรงพยาบาล

การรักษามะเร็งปากมดลูกและมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

ถ้าผู้ป่วยอยู่ระหว่างการฉายรังสีให้ **หยุดการฉายรังสีในวันที่มา**

ใส่แร่ 1 วัน

ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมตัว

- พยาบาล ต้อนรับ แนะนำสถานที่ ผู้ป่วยเปลี่ยนเสื้อผ้าที่จัดเตรียมไว้ให้ที่ห้องน้ำ ชั้น 1 อาคารบำบัดรักษา

ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

- พยาบาลประเมินอาการผู้ป่วย โรคประจำตัว ประวัติการรักษา ประวัติแพ้ยาต่างๆ พร้อมแนะนำการปฏิบัติตัว

ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

- ผู้ป่วยที่ได้รับประทานยาแก้ปวดและยาคลายเครียด ซึ่งจะทำให้ผู้ป่วยมีอาการง่วงนอนทั้งวัน ดังนั้น ญาติควรเฝ้าระวังผู้ป่วยอย่างใกล้ชิด เพราะอาจเกิดการพลัดตกหกล้มได้หลังใส่แร่เสร็จ

ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์

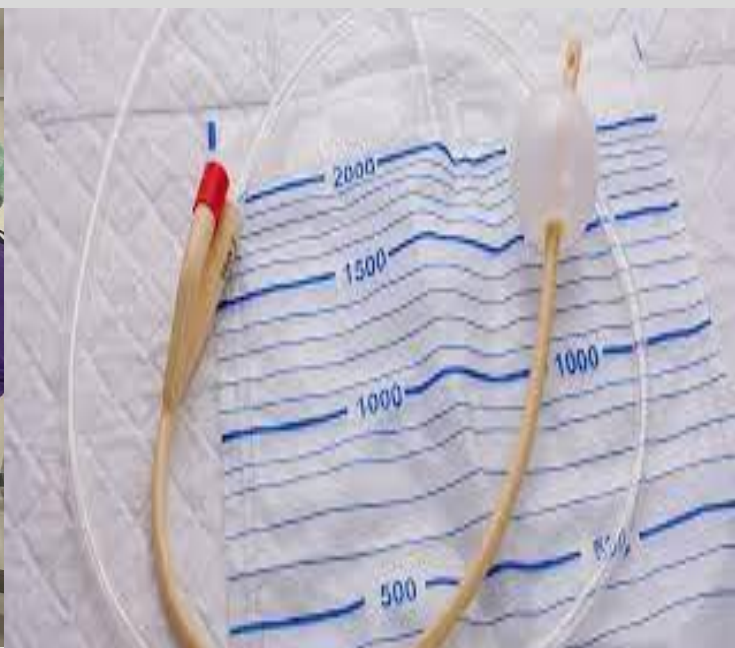
ขั้นตอนที่ 2 การใส่เครื่องมือนำแร่

- พยาบาลพาผู้ป่วยเข้าห้องใส่เครื่องมือ โดยนอนท่าตรวจภายใน

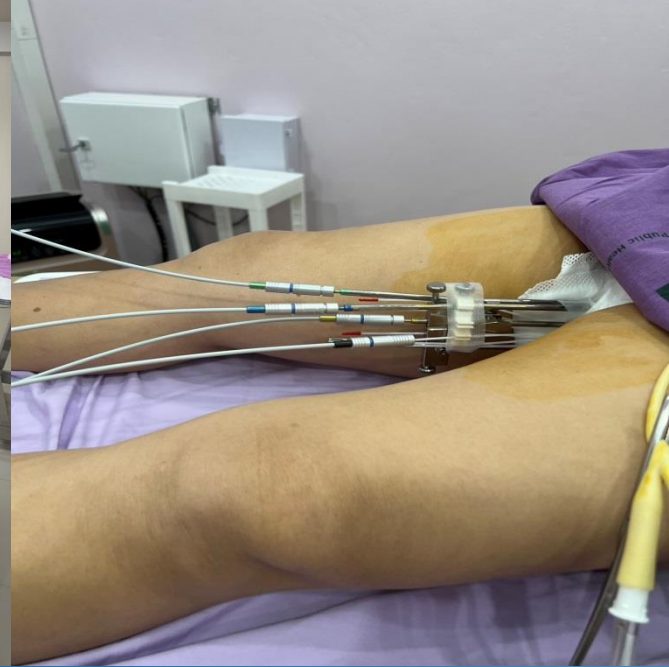
ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

- พยาบาลจะใส่สายสวนปัสสาวะคาไว้และฉีดน้ำเกลือเข้าไปในลูกโป่งของสายสวนปัสสาวะประมาณ 50-100 ซีซี เพื่อใช้ในการดูตำแหน่งของกระเพาะปัสสาวะประกอบการวางแผนการรักษา

ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

- แพทย์จะทำการตรวจภายในเพื่อดูขนาดของช่องคลอด ขยายปากมดลูก วัดความลึกของโพรงมดลูก จากนั้นสอดใส่เครื่องมือเข้าไปในโพรงมดลูก และปากมดลูกทั้งสองข้าง ใส่ผ้าก๊อซเข้าไปในช่องคลอดจนแน่น

ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

- เครื่องมือนำแร่สำหรับผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี (รพ.มะเร็งลพบุรี)

ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

- แพทย์จะทำการตรวจภายในเพื่อดูขนาดของช่องคลอด วัดความลึกของโพรงมดลูก จากนั้นสอดใส่เครื่องมือเข้าไปในโพรงมดลูก (เครื่องมือสำหรับผู้ป่วยผ่าตัดมดลูกแล้ว)

ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

- ขณะทำการใส่เครื่องมือ ผู้ป่วยอาจรู้สึกเจ็บ ซึ่งสามารถบรรเทาอาการเจ็บด้วยการหายใจเข้าทางจมูกลึกๆ แล้วค่อยๆ ผ่อนลมหายใจออกทางปากอย่างช้าๆ ไม่ควรยกขา เกร็งก้นหรือขยับก้นหนี

ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

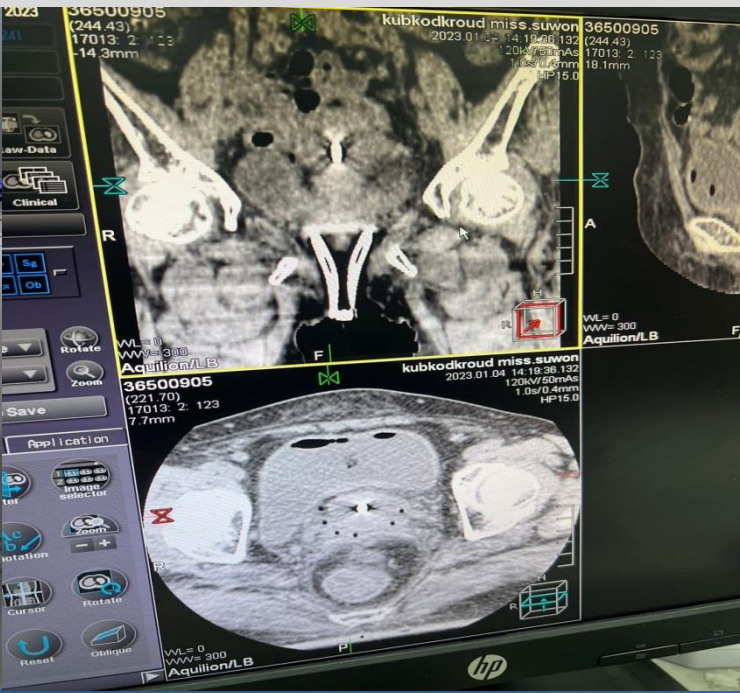
- หลังใส่เครื่องมือนำแร่แล้ว ให้นอนราบ ห้ามลุกนั่งหรือพลิกตะแคงตัว เพราะอาจทำให้เครื่องมือนำแร่เลื่อนหลุดได้

ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

ขั้นตอนที่ 3 เอกซเรย์คอมพิวเตอร์CT/ MRI ตรวจสอบตำแหน่ง

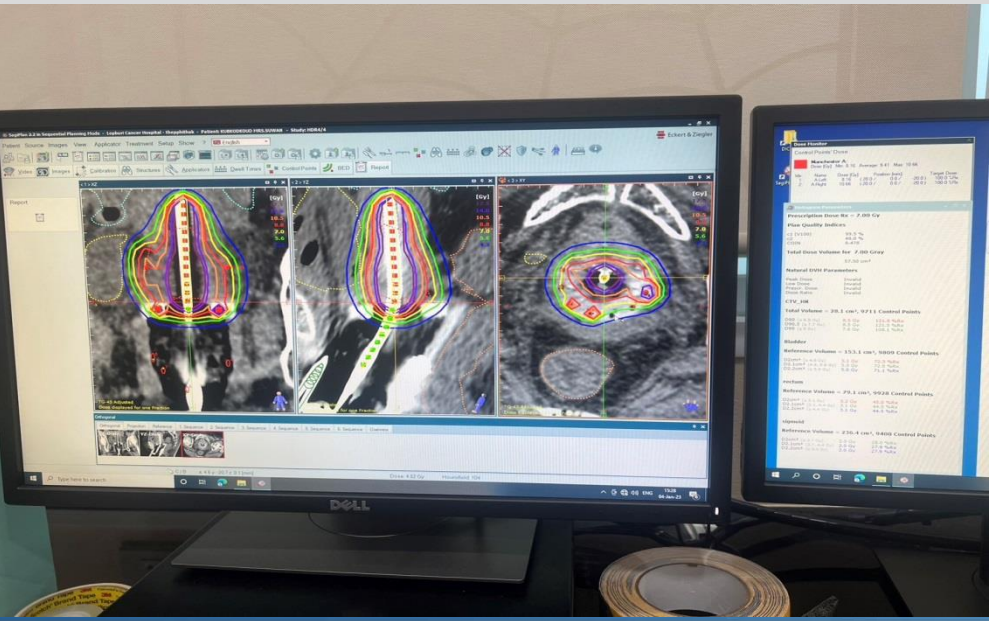
เครื่องมือที่ใส่ ใช้เวลาการเอกซเรย์ประมาณ 15-20 นาที ผู้ป่วยจะต้องนอนนิ่ง ๆ เพื่อป้องกันเครื่องมือเคลื่อนจากตำแหน่งการรักษา

ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์

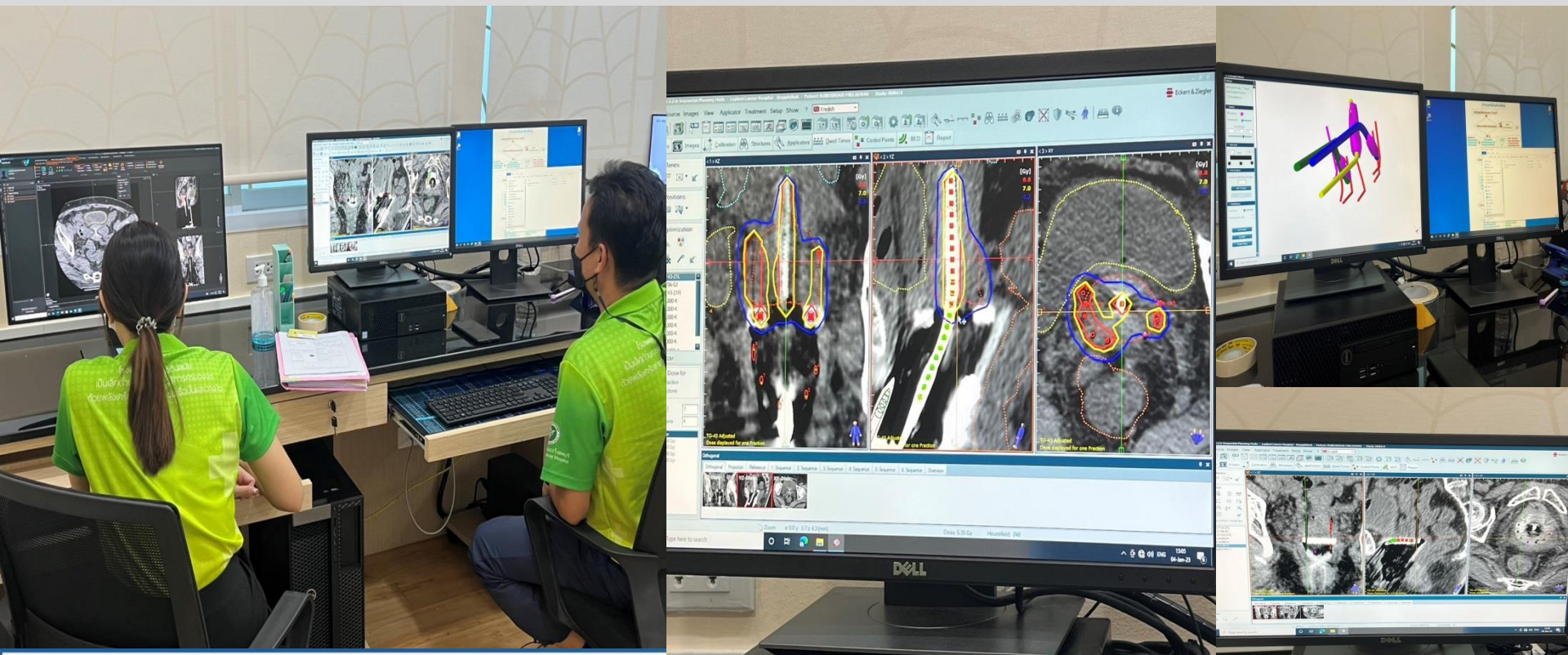
ขั้นตอนที่ 4 การคำนวณแผนการรักษา

- นักรังสีการแพทย์เคลื่อนย้ายผู้ป่วยเข้าสู่ห้องพักรักษาจากเอกซเรย์คอมพิวเตอร์

ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

ขั้นตอนที่ 4 การคำนวณแผนการรักษา แพทย์และนักฟิสิกส์ทางการแพทย์
คำนวณปริมาณรังสีและระยะเวลาในการใส่แร่ (ใช้เวลา 15-30 นาที)

ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

ขั้นตอนที่ 5 การรักษาด้วยการไหลแร่

- นักรังสีการแพทย์เคลื่อนย้ายผู้ป่วยเข้าห้องไหลแร่ พยาบาลเติมน้ำเกลือเข้าในกระเพาะปัสสาวะ 50-100 ซีซี ก่อนย้ายไปห้องไหลแร่

ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

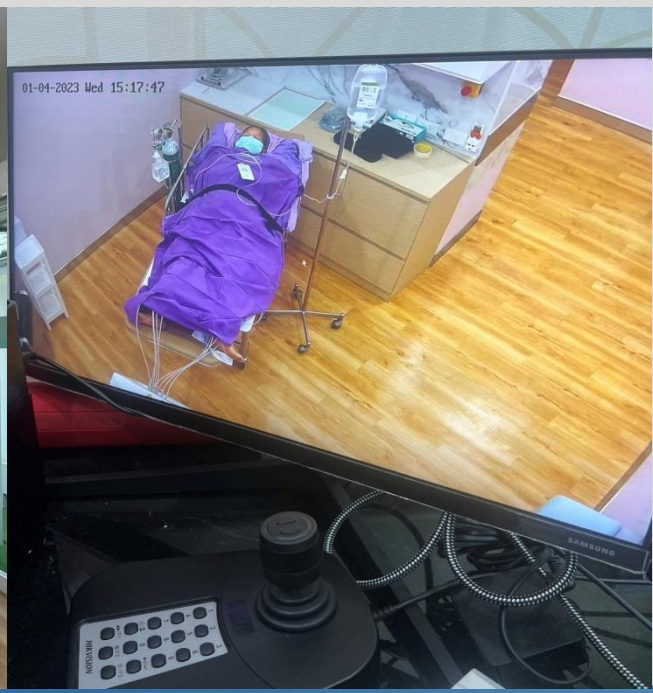
ขั้นตอนที่ 5 การรักษาด้วยการโหลดแร่

- นักรังสีการแพทย์โหลดแร่ตามแผนการรักษาทางรังสี

ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์

นักรังสีการแพทย์หรือพยาบาลเฝ้าสังเกตอาการผู้ป่วยทางกล้อง
วงจรปิดด้านนอกตลอดเวลา กระบวนการไหลแร่จะถูกควบคุมด้วย
ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

- เมื่อครบตามแผนการรักษาทางรังสีรักษา นักรังสีการแพทย์จะนำแร่ออกจากตัวผู้ป่วย

ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

ขั้นตอนที่ 6 การนำเครื่องมือออกและกลับบ้าน

- นักรังสีการแพทย์เคลื่อนย้ายผู้ป่วยออกจากห้องโหลดแร่กลับมาห้องใส่แร่ เพื่อนำเครื่องมือที่แพทย์ใส่ในโพรงมดลูก และช่องคลอด ผ่าก๊อซ สายสวนปัสสาวะออกจากตัวผู้ป่วย

ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์

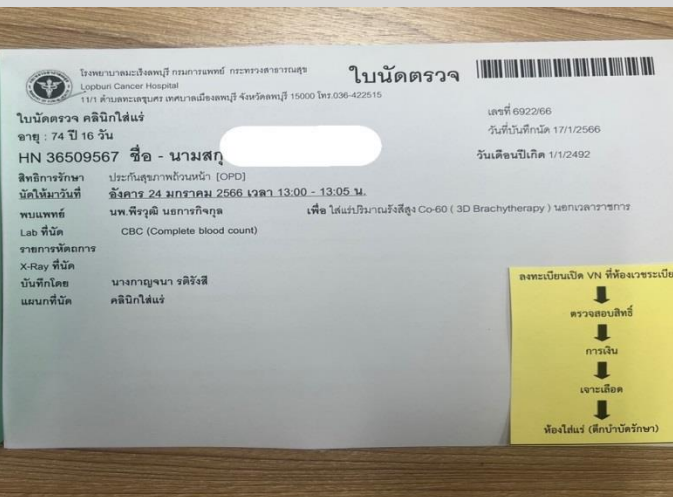
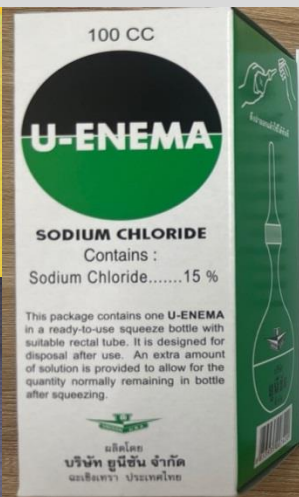
- พยาบาลประเมินอาการและสัญญาณชีพ หลังนำเครื่องมือนำแร่ออก
- ผู้ป่วยเข้าห้องน้ำและปัสสาวะด้วยตนเองหลังนำสายสวนปัสสาวะออก และ เปลี่ยนเสื้อผ้า

ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

- ญาติหรือผู้ป่วยชำระค่าใส่แร่ตามสิทธิการรักษา ราคาประมาณ 17,850 บาท ที่เคาน์เตอร์การเงิน

- กลับมาที่ห้องใส่แร่ ผู้ป่วยจะได้รับใบนัดเพื่อพบแพทย์ตรวจครั้งต่อไปและคำแนะนำจากพยาบาล

ขั้นตอนการใส่แร่ปริมาณรังสีสูงผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี

สังเกตอาการผิดปกติที่อาจเกิดขึ้นหลังสอดใส่แร่ เช่น **มีเลือดออกมาก**
ผิดปกติ หรือ **ปวดท้องมาก** เป็นต้น ให้รีบพบแพทย์โรงพยาบาลใกล้บ้าน
เพื่อรับการรักษาเบื้องต้น

งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกรังสีรักษา
โรงพยาบาลมะเร็งลพบุรี